

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z protestu wyborczego J. S.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r.,

wydaje opinię, że zarzut protestu jest niezasadny.

UZASADNIENIE

I.

J. S. (dalej: Wnoszący protest) 14 lipca 2020 r. wniósł protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent RP), zarzucając naruszenie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: u.wyb.2020) w zw. z art. 62 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja RP). Zarzucane naruszenie miało polegać na niedoręczeniu Mu na czas zaświadczenia o prawie do głosowania przez Konsula RP w S. Wnoszący protest wskazał, że 30 czerwca 2020 r. wystąpił do

konsula o wydanie zaświadczenia, 1 lipca 2020 r. otrzymał informację, że zaświadczenie zostało przekazane do wysłania pocztą poleconą, ale dokument został mu doręczony dopiero 14 lipca 2020 r.

Wnoszący protest podniósł, że opisane przez niego naruszenie pozbawiło go możliwości skorzystania z czynnego prawa wyborczego i miało wpływ na wynik wyborów.

II.

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) wyraziła opinię, że protest jest bezzasadny. Wskazała, że w świetle obowiązujących przepisów prawa, wyborca wnoszący o przesłanie zaświadczenia o prawie do głosowania przez konsula musi liczyć się z ryzykiem niedoręczenia mu tego zaświadczenia z uwagi na działanie poczty, tym bardziej w czasie trwającej pandemii.

Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, gdyż sformułowany zarzut nie mieści się w zakresie podstaw protestu wyborczego określonych w art. 82 k.wyb.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W świetle art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo wniesienia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. W przypadku wyborów, których dotyczy protest, jest to ww. ustawa z 2 czerwca 2020 r. (u.wyb.2020). Ustawa ta określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta RP zarządzonych w czerwcu 2020 r., w związku z ogłoszonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 u.wyb.2020, protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez PKW.

Według art. 82 § 1 k.wyb., protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony z powodu

dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub z powodu naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Postępowanie z protestu wyborczego ma więc na celu zapewnienie wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2019 r., I NSW 301/19).

Z kolei art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Stosownie do art. 323 k.wyb., w wyniku merytorycznego rozpoznania protestu Sąd Najwyższy wydaje opinię zawierającą ustalenia co do zasadności zarzutów protestu.

W odniesieniu do zarzutu sformułowanego przez Wnoszącego protest, Sąd Najwyższy wskazuje, że art. 6 ust. 2 u.wyb.2020 dotyczy m.in. terminu wysłania przez konsula pakietu wyborczego, a nie zaświadczenia o prawie do głosowania. Niezależnie od tego, inaczej niż w przypadku głosowania na terenie kraju (art. 5 ust. 1 u.wyb.2020), ustawodawca w art. 6 ust. 2 u.wyb.2020 nie zawarł gwarancji doręczenia wyborcy pakietu wyborczego w określonym terminie. Różnica ta wynika z faktu, że polskie władze przy organizacji głosowania za granicą mają zawężone możliwości działania – korzystają ze środków przewidzianych w obcym porządku prawnym i na zasadach państwa obcego.

Przechodząc do zasad dotyczących wydawania przez konsulów zaświadczeń o prawie do głosowania, Sąd Najwyższy zauważa, że zgodnie z § 11 ust. 5 i 6 rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie spisu wyborców przebywających za granicą, wyborca może odebrać zaświadczenie osobiście lub przez upoważnioną pisemnie osobę. Jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach konsul może wysłać wyborcy zaświadczenie za zwrotnym pokwitowaniem odbioru. Zatem to wyborca ponosi ryzyko wiążące się ze zgłoszonym przez siebie wnioskiem o doręczenie.

Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie konsul nadał zaświadczenie niezwłocznie, nie można więc uznać zarzutu protestu za zasadny.

Z tego względu, na podstawie art. 323 § 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 oraz w zw. z art. 321 § 3 i art. 82 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.